

Pozvánka

Naše kurátorka Magdalena Jelínková srdečně zve ty, kdo mají cokoli, co by s ní rádi probrali nebo mají jen chuť si popovídat, či chtějí pro někoho zakoupit pěkný dáreček a podpořit tak dobrou věc, aby bez rozpaků přišli do Obchůdku Jednoho světa (Korunní 60, Praha 2), kde každou středu od 15.00 do 18.00 hodin prodává.

-red-

JEDEN SVĚT
obecně prospěšná společnost

IČO: 28 21 45 21

* Korunní 60, 120 00 Praha 2
* Klimentská 18, 110 00 Praha 1
mobil: (+420) 728 979 188
e-mail: vera.luky@tiscali.cz
www.jedensvet.org
č.ú.: 0014064339/0800

TSCHECHISCHE REPUBLIK

Sponzor SD Katakomby:

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

satellite **1-416**

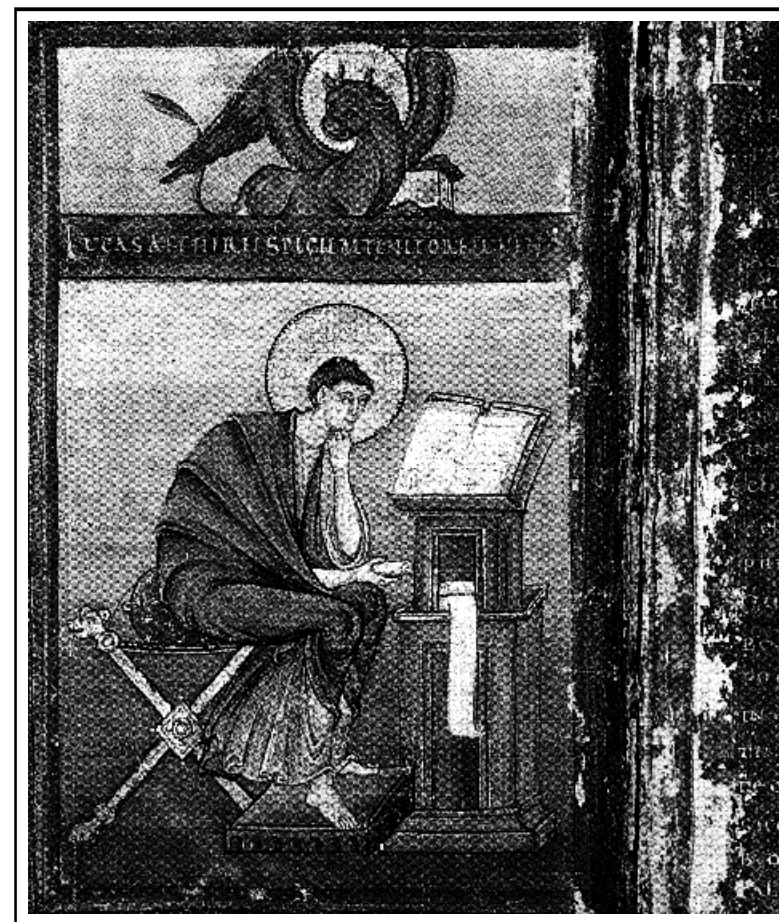
Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E3
www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org

Upozornění: Uveřejněné články nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce SD

Vydává:
Sbor Českobratrské církve evangelické
Praha 10 - Vršovice, Tulská 1
Adresa redakce tamtéž.
Tel.: 272 734 010, Sb. mobil: 776 123 320
e-mail: evang10vrs@atlas.cz
http://vrsovice.evangelnet.cz
Návrh obálky: Ondřej Rada
Odpovědný redaktor: Ing. Jiří Ort
Náklady na jeden výtisk: 11,50,- Kč

katakomby

Sborový dopis Vršovického sboru Českobratrské církve evangelické

● Strahovský evangeliář z počátku 11.stol. - „Evangelista Lukáš“ ●

Únor 2005

Radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích
Lukáš 10,20

úvahu do lednového sborového dopisu jsem psal ještě před vánočními svátky - abych to všechno pěkně stihl, aby nebyl žádný spěch. Pěkně jsem si to srovnal, jen jednu chybu to mělo. Úvaha tedy spatřila světlo světa, a když se dostala do dopisu a rozhlédla se po světě, nestačila se divit, jak moc se za těch pár dní změnil. V lednu jsme žili katastrofou v jihovýchodní Asii a vše ostatní vypadalo tak málo naléhavé. A teď, když se chystám k reflexi na tuto situaci, začínají informace o této katastrofě utíchat. A přitom vše teprve začíná. Teď se teprve celá oblast vzpamatovává z vlny aktivismu a na všechny doléhá celá tíha událostí.

Byl jsem na návštěvě u sestry Kvapilové z našeho sboru. A těšil jsem se na tuto návštěvu. Těšil jsem se, že se opět nechám vtáhnout do vzpomínek na obrovský projekt, který vznikl nadšením a bezesporu značnou organizační schopností jednoho člověka a jeho přítel. Sestra Kvapilová spolupracovala s Přemyslem Pitterem na záchraně dětí po 2. světové válce. Opuštěných dětí ve zuboženém stavu, v jakém se dostávaly na zámky ve Štíříně, Lojovicích, Kamenici a Olešovicích židovské děti z koncentračních táborů, ale i německé děti ze sběrných táborů při odsunu Němců z Československé republiky. Vždy myslím na to, jaká bezmoc se musela zmocňovat těch, kteří stáli tváří v tvář tomu obrovskému množství utrpení a obdivuji se a závidím Přemyslu Pitterovi. Obrovskou odvahu, kterou musel ukázat, aby se nezalekl velikosti problému, i proto, aby ukázal, že trpí lidé na obou stranách a všem je potřeba pomoci. Obdivuji a závidím mu nadšení i ony organizační schopnosti. Hodně na něj myslím. I na lidi kolem něj - na lidi jako je sestra Eva Kvapilová.

Tolik bídy a tolik potřeby pomoci. Na jedné z prvních biblických hodin v novém roce jsme, vyprovokováni biblickým textem ze Skutků apoštolských i situací kolem nás, zůstali sedět a povídali. Můžeme pomoci? Je to v našich silách?

A tak chci zavzpomínat na jedno setkání. V našem sboru byla na podzim návštěva ze spřáteleného sboru v Bielefeldu. Na závěr jsme se sešli při sborovém odpoledni, na které jsme také pozvali Věru Lukášovou, aby nám představila obchůdek Jeden svět. Aby nám popovídala o projektu Fair Trade, který se kdysi rozjel právě v Německu, a o kterém právě v Bielefeldu hodně vědí. V počátcích až naivní snaha nabídnout lidem ze třetího světa spravedlivé podmínky k obchodu. Tváří v tvář zaběhaným zvyklostem trhu s právem silnějšího. A ono to šlo. Z počátku to bylo pár sborů, které se do této akce zapojily a nyní jde o celosvětový projekt. Jsem velice vděčný, že máme šanci se na něm alespoň trochu účastnit díky obchůdku Jednoho světa na Vinohradech a nyní i v Klimentské ulici. Ekumenická akademie se pokusila o vstup do našich poměrů ve formě velkoobchodu a snaží se dovážet i fair-tradové potraviny, které dodává řetězci Carrefour.

Mnoho věcí je nad naše síly. Množství událostí, které apelují kdesi daleko i bezprostředně vedle nás, nás zatlačují do kouta a já mám tendenci jen zoufale pokrčit rameny. "Toto je, Pane, nad naše síly. Nech ty lidi jít, ať se někde nasatí." Celý leden mě provází Ježíšova odpověď z příběhu o nasycení zástupů: "Dejte vy jim jíst!" "Potom vzal těch pět chlebů a dvě ryby, vzhledl k nebi, dobrořečil, lámal chleby a dával učedníkům, aby jim je předkládali. I ty dvě ryby rozdělil všem. A jedli všichni a nasatili se."

Mk 6,37.41-42

Jiří Ort

O jedné z lednových nedělí Jirka kázal v Sedlci-Prčici. V evangelickém kalendáři jsme si našli, že bohoslužby začínají v 10.30 h. Byli jsme překvapení, když nám v pátek večer Tomáš Trusina řekl, že to tak není. Nedávno se to změnilo – bohoslužby začínají už v osm hodin. A tak jsme se v neděli v šest hodin probudili do zasněženého rána a vyrazili na cestu. Byla delší než jsme čekali – nejen na počet kilometrů, ale taky kvůli vrstvě sněhu na silnicích. Přijeli jsme na poslední chvíli, ale místní se teprve začali scházet do kostela. Nakonec se jich sešlo asi 15, většinou starších žen. Po bohoslužbách jsme se přesunuli do malé místnosti s kuchyňskou linkou, lavicí, stolem a židlemi. Už jsme měli připravenou kávu nebo čaj, zůstali skoro všichni, vešli jsme se akorát okolo stolu. Někteří mají svá stálá místa („Libuško, ty si sedni na svoje“). Bylo to moc hezké popovídání. Dozvěděli jsme se o zajímavé historii vzniku sboru a kostela v Prčici. Sbor totiž postavili metodisté, kteří přišli ve dvacátých letech. Nejprve postavili velký stan na náměstí před katolickým kostelem a prováděli velmi úspěšně misii. Katolíkům se to celkem pochopitelně nelíbilo, stan musel být postaven na jiném místě, ale brzy byl vystaven nový kostel v zatáčce před mostem. Po deseti letech ale došlo k odlivu členů a také z finančních důvodů celý metodistický sbor včetně faráře přešel do naší církve. Také kostel se stal jejím majetkem.

Přestože shromáždění bylo poměrně malé, lidé si rozhodně nestěžovali a chlubili se nám, jak upravili v loňském roce kuchyňku a postavili záchod se sprchovým koutem. Do té doby tam záchod nebyl žádný, a tak si teď libují, že mohou spolu zůstat déle. Dříve se neodvážili. A také jsme se dozvěděli, že se chystají přestavět kůr, aby tam bylo místo pro ubytování mládeže. Do sboru patří i několik rodin s dětmi, ty spolu se soběhrdskými a benešovskými nacvičili vánoční hru, která měla velký úspěch.

K našemu výletu do Prčice patřila i nádherná procházka v Červeném Újezdě.

Doma jsem si otevřela časopis SOBĚHRDský BRATR ("věstník evangelických sborů na Benešovsku"), který jsme si přivezli. Při jeho čtení jsem došla i ke stránce s recepty. Taky měli stejný nápad jako my, pomyslela jsem si. Ale hned jsem si uvědomila, že oni vlastně byli první. Když jsem uvažovala o tom, že by se do sborového dopisu mohly psát recepty, posledním impulsem pro mě tehdy bylo, když jsem se dozvěděla, že v Soběhrdech už to dávno dělají.

Recept máme ale z vlastních řad, na **salát s kuřecím masem**. Ochutnali jsme ho s Jirkou při návštěvě Veberů a byl výborný.

Pro 4 osoby potřebujeme: 40 dkg vařeného nebo pečeného kuřecího masa, 4 plátky ananasu, 1 konzervu mandarinek, 2 lžice oloupaných mandlí, 1 nastrohané jablko, 10 dkg majonézy, 3 lžice koňaku, 3 lžice citrónové šťávy, 4 lžice jemného kečupu, sůl, cukr, pepř a sladkou papriku. K ozdobení je potřeba několik listů hlávkového nebo ledového salátu a asi 12 kompotovaných třešní. Maso a ananas nakrájíme, přidáme ovoce, mandle a koření. Do majonézy postupně vmícháme citronovou šťávu, kečup a koňak. Na talíř připravíme listy salátu, na ně směs a polijeme majonézou. Nakonec ozdobíme. Jako příloha se hodí suchý nebo máslem namazaný toast a bílé víno.

Na vaše recepty se těším buď ve shromáždění nebo na adrese ortova@jabok.cuni.cz.

Marie Ortová

Doufáme, že vám bude možno dopravit dítě prostřednictvím Červeného kříže k matce." Snadno se napiše: "Doufám, že dopravíte..." Ale jak se s matkou dorozumíme? Zatím není ani obyčejné poštovní spojení s Německem. Avšak náhodou odjíždí s transportem do Německa německá lékařka, kterou jsme měli u našich dětí v domově v Lojovicích. V internaci v revoluční době jí zemřely podvýživou dvě zdravé děti. Ochoťně bere s sebou Gilinu podobenku. Po příchodu do Německa pošle ji se zprávou paní Möllerové do D.

Jeden z prvních dopisů, který rok po revoluci dostáváme z Německa, je od Giliny maminky. Píše:

"Na fotografii s jménem Gila jsem ihned poznala svoje dítě. Jsem neskonale šťastna, že mám o ní tuto první zprávu. Nemá Gila na levém spánku malou jizvu? Divím se jen, že nevěděla svoje plné jméno, uměla je již tehdy dobře vyslovovat. Pravděpodobně je zapoměla vlivem nemoci. Prosím vás snažně, napište mi, jakým způsobem mohu dítě zase dostat. Bude-li třeba, přijedu pro ni až k hranici. Zatím vám vyslovuji svůj vroucí dík za vše, co jste mému dítěti prokázali. Mohu já, toužící a pološťastná matka, prosit o brzkou odpověď?"

Také poslední důkaz souhlasí: Gila má skutečně jizvu vlevo na čele. Tak už můžeme Gile s jistotou říci, že svou maminku brzo uvidí. Poprvé se šťastně usmívá, což předtím nikdy neuměla.

Jednáme o společný návrat skupinky našich chovanců, jejichž rodiče nebo příbuzní se již přihlásili z Německa. Vyjednávání se však velice protahuje. Nedočkávané Gilině mamince se naskýtá jiná vhodná příležitost. Její přátelé z Prahy pojedou v srpnu 1946 jako němečtí antifašisté dobrovolně do Bavorska a jsou ochotni dítě vzít s sebou. Ministerstvo sociální péče vydalo Gile doklad: česko-anglické potvrzení s ověřenou fotografií. Náš ústavní lékař přidává zdravotní vysvědčení. Pěstounka Eva (*ses. Kvapilová*), která měla největší zásluhu o její vzkříšení, jede s Gilou do Prahy, kde ji odevzdává k další cestě za maminkou. Za několik neděl dostáváme vděčný dopis matčin, spolu s novou podobiznou Gilinou. Avšak téměř nepoznáváme v štěstí zářícím dítěti naši uplakanou Gilu.

Tak se i tu naplnilo slovo Písma o posledních, kteří budou prvními. Gila byla jedním z našich nejobozejších dětí, vždyť ani jejího jména jsme neznali. Teď je jedním z prvních dětí, které odjíždějí za maminkami. S ní posílám dopis, v němž líčím všecko, co o Gile vím od doby, kdy byla od matky odloučena. Zpráva končí slovy: "Sotva můžete mít tušení, jaký je to zázrak, že Vaše dítě zůstalo naživu. Jen zcela málo dětí toho druhu přečkalo v nemocnici tuto chaotickou revoluční dobu. Kdyby byla Gila potom zůstala v táboře, zcela jistě by zahynula. Proto pokládejte toto dítě, které Vám Bůh tak divuplným způsobem zachoval, za Vám svěřené dítě Boží, abyste je vedla po cestách Božích k požehnání jeho vlastnímu i k požehnání jeho bližních."

Z archivu E.Kvapilové

Schůze staršovstva 14.2. 2004

- Proběhlo jednání se starostou Prahy 10 o uzavření nové smlouvy o pronájmu sb.prostor. Radnice je k aktivitám našeho sboru velice vstřícná.
- Kontaktní osobou pro Setkání křesťanů 2005 je sestra Ortová.
- Staršovstvo odsouhlasilo rozpočet na rok 2005, který bude k dispozici na sborovém shromáždění. **Sborové shromáždění bude 6.3. 2005.**
- Jedna z jarních sbírek bude určena na církevní tisk.
- Na staršovstvu jsme uvažovali nad možnostmi, jak se více otevřít lidem v bezprostřední blízkosti sboru. Pokud by Vás něco napadlo, prosím, přijďte se svým nápadem za br. farářem či sestrou kurátorkou. Děkujeme.

Iva Jungwirthová

P.S. Nevím, zda jste si všimli, že se nám při rodinných nedělích obvykle nedostává skleniček. Chci proto poprosit kohokoli, kdo máte doma nepotřítěné skleničky od hořčice (nejlépe Dijonská hořčice Amora, ale i jiné), abyste je po odlepení nálepky nosili do sboru. Zkusíme je pomalovat barvami na sklo a osvěžit tak naši snůšku nádobí. Děkuji.

” ... “

Všechno žere, všechno še v něm žtrácí,
štromy, květy, zvířata i ptáci;
hryže kov i pláty ž ocele,
tvrdý kámen na prach šemele;
měšta rožvalí a krále školí,
vyšokánské hory švrhne do údolí.

Jak lépe uvést povídání o lednových třicátících, než hádankou, kterou asi všichni znáte (a asi také víte kdo to šíšlá)? Tématem byl totiž ..., o kterém nejprve zasvěceně pohovořil mladý filosof-profesionál Kuba Čapek, abychom pak již méně zasvěceněji, ale o to s větší vervou diskutovali my filosofové-amatéri. Celé povídání se točilo kolem dvou možných pojetí ...u, tj. ...u subjektivního a ...u objektivního. První pojetí („... jíst je když mám hlad“) bylo blízké našim dávným předkům a dodnes jej upřednostňují jižní národy (známé *maňana, maňana*). Druhé pojetí („... pracovat je od šesti do půl třetí“) proniklo do naší západní civilizace ve středověku se zavedením věčných hodin a plně se prosadilo v období průmyslové revoluce. Díky tomuto pojetí jsme schopni složitých a koordinovaných pracovních výkonů a občas se i sejít v pravý ... na pravém místě s pravou dívkou (chlapcem). Ale jsme také vystresovaní, polykáme prášky, protože jsme ztratili kontakt s přirozenými rytmy. Ale to nevádí, hlavně, že dodám svůj příspěvek do sborového dopisu v...

Pavel Jungwirth

Helmut a Gila

Nabízíme dva příběhy ze záznamů sestry Evy Kvapilové, spolupracovnice Přemysla Pittera. Příběhy, které končí dobře a přeje je z nich dobře cítit, jak nesamozřejmějším dobrým koncem byl. To je dobře popsáno na samém konci těchto zpráv. J.O.

Je to jen malý kousek papíru s několika řádky narychlo zachycenými. A přece on to byl, který dvě zoufalé matky učinil šťastnými a dvěma ztraceným dětem vrátil mamčinu náruč!

Bylo to několik dní před vánocemi 1945, když do Milíčova domu přišla paní Mikolášová. Dovolili jí odjet na den do Prahy z internačního tábora, aby si mohla hledat svého synka. Nahlížím do kartotéky, avšak chlapec toho jména v naší péči není. Množství neodkladných záležitostí nedovoluje mi ihned se věcí podrobně zabývat.

"Dejte mi svou adresu a bližší údaje o synkovi. Je možné, že ho najdeme v některém táboře." A utěšuji matku vyprávěním, jak jsme objevili Ritu Porwolovou. Matka diktuje: "Mikolášová Elfriede, t.č. ve sběrném táboře v Brandýse n.L. hledá syna Mikoláše Helmuta, nar. 15.12.1941, naposledy v internaci ve škole "Na Studánce" na Letné. Odvezen ambulančním vozem 14.5.1945 jako podezřelý spálou, spolu s Möllеровou Giselou (dvouletou) a s Boehlingovou Ilse Marií (osmiměsíční)."

Později mě napadá: mezi několika Helmuty máme jednoho v Kamenici, neznámého původu. Byl nám odevzdán pod jménem Nikolaus. Máme však již zkušenosti, že jména dětí bývají často k nepoznání zkomolena. Píšeme tedy velitelství tábora v Brandýse, aby nám matka zaslala popis svého dítěte. Dostáváme tuto odpověď: "Vlasy světlé, oči modré, nos tupý, zvláštní znamení žádné, jen pod pravým okem nepatrná jizva. Mluví lépe česky než německy." Je přiložena i fotografie. Ukazuje tříletého veselého chlapečka na střeše moderní budovy, z níž je vidět část Starého Brna.

Nelze mluvit o podobnosti s našim Helmutem. Je sice také světlovlasý, ale jeho výraz je skoro tupý. Nepatrnou jizvu má, avšak pod okem levým.

Předkládám mu zasloupanou fotografii. Dlouho a záměrně se na ni dívá. Na otázku, kdo to je, neodpovídá. Ptám se, zdali je to jeho bratříček (hledaný Helmut bratra nemá!). Kývá, že ano. Ukazuji mu jiné fotografie neznámých dětí. Rozkládám je všechny na stole. "Tak který obrázek se ti nejvíc líbí, Helmutě?" Sáhne bezmyšlenkovitě po krajním. Zdá se mi, že tento Helmut nebude oním hledaným, vždyť by pocítil nějaký vztah ke svojí podobence! Přesto se s chlapcem bavím dál - možno-li nazvat zábavu jednostrannou mluvu s tvorem tak málomluvným. Nemohu ani zjistit, mluví-li lépe česky nebo německy. Hovořím s ním znovu o každém obrázku. Nakonec беру opět jeho domnělou podobenu a ptám se: "Nevíš, kdo je tenhle chlapeček?" Tu vyhrkl zcela neočekávaně: "Helmut! Ich!"

Oči moje i přítomné lékařky a učitelky zazářily. Duševní stav chlapcův byl pod vlivem prožitých nemocí i odloučením od matky značně porušen, avšak z mrákot zapomnění se přec na povrch prodrala jasná myšlenka.

Za několik dní přijela paní Mikolášová do Kamenice, aby se osobně přesvědčila a hned si svého synka odvezla.

V zámku lojovickém je od září 1945 dvou až tříleté děvčátko neznámého jména a původu, které si říká "Gila". Dítě bylo velmi slabé, sotva mohlo sedět. Převzali jsme ji z internačního tábora "Hagiboru" na Vinohradech, kde ji měla v péči internovaná paní G., která vypráví: "Ujala jsem se jí v létě, když jsem byla internovaná v Hloubětíně. Dítě tam bylo dodáno bez dokladů z nemocnice na Bulovce. Bylo po spále a velice vyhublé. Doufala jsem, že se v mé péči zotaví. Už v srpnu jste mi nabídli, že dítě vezmete do jedné ze svých ozdravoven, ale já jsem ke Gile přilnula a věřila jsem, že jí sama pomohu."

Ano, pamatuji se. Tehdy německý lékař v hloubětínském táboře nás prosil, abychom převzali odtamtud několik desítek dětí, nutně potřebujících zotavení. Přijeli jsme pro ně s velkým nákladním autem, ale museli jsme odjet skoro s prázdným: jen pět dětí jelo s námi. Matky byly všim, co od května prožily, tak zstrašeny, že se nechtěly od svých dětí odloučit, třebaže toho děti nanejvýš potřebovaly. Ženy měly zkušenost, jak matky byly od svých dětí násilně oddělovány a posílány na zemědělské práce a jak se pak se svými dětmi těžko shledávaly a někdy také už neshledaly.

"Dnes", pokračovala paní G., "vidím, že dítě umře, jestliže se mu nedostane mléka a vůbec vydatnější stravy. Taky jsem slyšela od jiných matek, jak se děti mají u vás dobře. Právě se vrátily děti paní Sch., která jde na odsun. Byly tam jen 14 dní, ale tak pěkně se spravily! Vezměte tedy, prosím, Gilu k sobě, je to poslední naděje. Nenajdou-li se její rodiče, ráda si ji pak ponechám, sama děti nemám."

O původu děvčátka neví nic. Jedna z internovaných žen tvrdí, že v ní poznává Heidi Fischmannovou, která bydlela na Vinohradech. Byla s její matkou internována na strahovském stadionu. "Prosím, ověřte si tyto údaje," žádá paní G.

V Lojovicích se Gila zotavovala jen velmi zvolna. Je stále ustrašená vytrvale pláče. Mezitím hledáme její domnělou matku paní F. po všech táborech v Praze a mimo Prahu. Marně. Jméno Gila spolu s přibližným věkem uvádíme na všech seznámech, které rozesíláme všem pátracím stanicím u nás i v Německu. Ale o Gilu se nikdo nezajímá.

Jednoho dne listuji zas ve svých záznamech o hledaných dětech. Je mezi nimi dosud papírek o nalezeném Helmutovi. Šťastným zapomenutím tam zůstal. Pročítám ho znovu, nežli ho zahodím, tak trochu z vděčnosti za službu, kterou prokázal. A tu udeří mne do očí jména dětí, které byly tehdy spolu s Helmutem odvezeny do nemocnice. Jsou to Gisela Möllерová a Ilse Marie Boehlingová. Tato sotva ještě žije. O revoluci bylo jí sotva tři čtvrti roku. Tak malé děti v internaci zahynuly. Ale Gisela Möllерová byla tehdy asi dvouletá. Je možné, že dítěti říkali doma Gila. Nebyla to snad naše plačtivá Gila?

Posílám fotografii naší Gily paní Mikolášové, zda v ní nepozná onu holčičku, která byla za revoluce odvezena do ambulance s jejím Helmutem. Když byla Mikolášová u nás, říkala, že si s Möllерovou a Boehlingovou slíbily pomoc při pátrání po svých dětech. Jistě tedy bude Mikolášová vědět o nynějším pobytu Möllерové. Dychtivě čekáme odpověď z Brandýsa. Velitelství tábora obratem sděluje:

"Jak Mikolášová, tak i zde přítomná její matka poznaly okamžitě na přiložené fotografii Giselu Möllерovou. Matka dítěte byla odsunuta hned po revoluci. Podle prohlášení Mikolášové měla v úmyslu jeti k svým rodičům do D. v britském pásmu.